

TOT, id est *sine peccato*, esse nego; id enim soli Deo competit, omnisque creatura peccato subiecta, et indigit misericordia Dei. Et Tertullianus, lib. *De Prescript.* haret.: « Soli Deo Filio, ait, servabatur, sine delictis permanere. »

Et CONSTITUERE ANTE CONPECTUM GLORIE SUB IMMACULATOS. — Graece ἀρχή, id est *irreprehensibilis*. *Conspectum glorie* vocat *primo*, praesentiam Dei gloriosi, in qua omnes in hac vita *conscientiam*, *justam* *et* *sanctam* *vivere*: *Vixit Dominus exercituum ante cuius vultum sto*, *viii Reg. cap. xviii*, vers. 43, quasi dicat: Ut in oculis Dei sitas et ambuletis immaculati. Ita Dionysius: unde Clemens Alexandrinus exponit, « coram angelis, » q. d. Ut omnia facias quasi vidente Deo et SS. angelis; sic Paulus ait *Ephes. 1*, 4: « Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspicuus eis in charitate. » Et Zaclarias: « Serviamus illi in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris, » *Lucus cap. 1*, vers. 74.

Secundo el planius, « *conspicuum glorie* » vocat gloriam Dei, qua gloriosus appetet, conspicit et conspicitur a Beatis in visione beatifica: huic enim nemo sistetur nisi plane purus et immaculatus, *Apoc. xxi*, 24; unde Syrus veritus, *sive nava*: nullus enim vel minimus nevus admittitur ad istam gloriam. Unde sequitur: « In adventu Domini: » ita Beda, Lyranus, Thomas Anglicus et alii. Ad haec *gloriam celestem* jugiter oculos cordis *et* *coris* eleverunt, juxta illud monitum Ecclesiast. 30: « Sursum corda. » Et S. Augustinus in *Psalm. xxxi*: « Erige cor sursum, ne putrescas in terra. »

Et EXULTATIONE, — tum qua exultat sancta conscientia in sua vita, eo quod nullius mali sibi sit conscientia, juxta illud *Psalm. xxxi*, 11: « Lætamini in Domino et exultate justi, et gloriamini omnes recti corde. Nam *secura mens* quasi iuge con vivium, » *Prov. xv*, 18. Tam potius quo exultant Beati in celo, juxta illud: « Exultabant sancti in gloria, » *Psalm. cxlix*, 5; « Gaudium et exultationem obtinebunt, » *Isaiae xxxv*, 10. Exultatio enim Beatorum deo visto et posse, est ipsa Dei fructus, ideoque vel est ipsa formalis beatitudine, ut vult Medina, I II, *Quest. III*, art. 4, et alii; vel potius est beatitudinis in visione Dei consistentis fructus, flos et complementum, ut docent passim ceteri Theologi. Porro exultatio est gaudii excessus cum quadam cordis corporis risque subsultatione. Unde graece ἀπλάσθειν, id est *exultare*, dicitur quasi ἔχει θέλειν, id est, *valde saltare et exire*, quod Hebrew vocant *τεταναν*, id est *jubilare*, et *τύναλται*, id est *exultare*. Unde Graecum *ἀπλάσθειν*.

Praeclare S. Augustinus in illud *Psalm. cxlviii*, *Laudate Dominum de celis*: « Etsi corpus nostrum, ait, adhuc in Babyloniam tenetur, cor nostrum ad Ierusalem premitur. Laudet ergo tota creatura Dominum, quia hoc ibi facturi sumus, quod hic

COMMENTARIA IN EPISTOLAM S. JUDÆ APOSTOLI.

COMMENTARIA IN EPISTOLAM S. JUDÆ APOSTOLI.

Quest. XXXIII; vel, ut S. Basilus, lib. *De Spiritu Sancto*, cap. xxii, gloria est commemoratio mirabilis que alicui insunt, presertim Deo. Vel, ut alii, « gloria est notitia clarior alicuius excellentie; » vide S. Hieronymus in cap. v *ad Galat.*, et Dominicum Soto in IV, dist. *lxix*, *Quest. III*, art. 4. Gloriam hanc sibi uni reservat Deus, *Isaiae xlvi*, 8, dicens: « Gloriam meam alteri non dabo, » quia gloria propria est, proprieque debita soli Deo in infinitum ejus maiestatem, celsitudinem, magnitudinem, magnificientiam. Ita Angelii et Beati omnes accipiunt Deo gloriam, *Apocal. cap. iv*, 11, cap. v, 12, cap. xix, 7. Idem imitantur Sancti in hac vita. Unde S. Ignatius, fundator Societatis nostre, hoc habuit, nobisque impresso sloganum: « Ad majorem Dei gloriam. » Optat igitur S. Judas Deo gloriam, ut scilicet omnes angeli, omnes homines, omnesque creature cum ut summam maiestatem celebrant, predicant, laudent, et glorificantur.

Et MAGNIFICENTIA. — *Syrus, potentia*; graece πρέσβειον, id est majestas, magnitudo, magnificencia, deus, amplitudo, dignitas. Magnificentia autem est magnorum operum patratio, item magnum persone deus, splendor, ornatus, maiestas: utroque modo Deus est magnificissimus. Unde milia milium ministrant ei. Hinc dicta est magnificentia virtus, quam ita definit Cicero, lib. *Il De Invent.*: « Est rerum magnarum et excelsarum cum animi ampla quadam et splendida proportione agitatio atque administratio. »

Et IMPERIUM. — Graece βασιλεία, id est *robur*: ita Syrus et Arabicus. Deus enim in omnes et omnia plenissimum, robustissimum et efficacissimum habet jus et imperium, estque summus Universi imperator et dominator. Ita S. Judas et Sancti ex summo Dei amore et reverentia, oportet Deo magnificantia et imperium, quasi congratulando ei, gaudendo et desiderando, ut in eo semper illa perseverent; rursum, ut ab angelis et hominibus illa agnoscentur, colantur et celebrentur.

TU REQUIES TRANQUILLA PIIS, TE CERNERE FINIS:
PRINCIPIVM, VECTOR, DUX, SEMITA, TERMINUS IDEM.

Beati qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum landabunt te. O summa veritas, vera charitas, chara eternitas, Deus meus et omnia: fac nos te sapere, tibi vivere tibi mori, te frui per eterna saecula saeculorum. Amen.

Vide dicta *Habacuc* II, ad illud vers. 20: « Dominus autem in templo sancto suo, sileat a facie ejus omnis terra. »

Et POTESTAS. — ἀρχάς; *Syrtis, dominatio*; Arabicus, *potentia*, cui scilicet nemo resistere valet. Potestas est quasi executio imperii: exequitur enim efficiens quidquid voluntas Dei imperat. Porro Hugo considerat gloriam Dei in se, magnificantiam in operatione, imperium in regimine omnium, ut omnis voluntas ejus fiat; potestatem, ut nihil ei resistat. Lyranus gloriam explicat, in quantum Deus apparet dignus omni laude; magnificantiam, de diffusione bonitatis ejus super omnia; imperium, de obedientia totius creaturae ad ipsum; potestatem, de punitione malorum et premiatione bonorum.

ANTE OMNE SECULUM, — scilicet fuit et constitutus, « et num » consistit; vel potius opto precorque ut consistat. Aut, q. d. Que illi aut omnia secundum debentur, eadem ei « et nunc, » puta in praesenti vita a fidelibus, « et in omnia secula » a Beatis in celo residantur.

ET IN OMNIA SECULA SECULORUM. — Graece, καὶ εἰς τὰς τοῦ αἰώνας; Syrus, et in omnes ipsas aeternitates: licet enim una sit Dei eternitas, tamen hec infinitas ævorum angelicorum et temporum humanae eternitatis, etiam quæ mens effingere potest, ambit, complicitur et transcendent.

AMERIS. — id est, fiat, fiat, ut vertunt Septuaginta. Vide dicta I *Corinth. XIV*, 16, et II *Corinth. I*, 20. Justi enim « nunc, » id est in hac vita, glorificant Deum; Beati vero in celo glorificabunt Deum per omnia eternitatem, juxta illud *Psalm. LXXXIX*, 5: « Beati qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te. » Ubi praedictus S. Augustinus: « Noli, ait, timere ne non possis semper laudare, quem poteris semper amare: si cessabis a laude, cessabis ab amore; ab amore cessare non poteris. » Denique Boetius, lib. III *De Consol.*, metro 9, ita Deo, quasi principio et fini omnium, concinit et jubilat:

¶ 12. Odiū suscitāt rīcas, et universa delicta operit
charitas, 356, 1; 337, 1, 2.
— 29. Fortitudo simplicis, via Domini, 419, 2.
xii, 17. Qui quod novit loquitor, index justitiae est, 126, 2.
xvii, 27. Prelios spiritus vir erat, 74, 2.
xviii, 5. Accipere personam impii non est bonum, 680, 1.
ix, 2. Qui provocat eum, peccat in animam suam, 130, 2.
— 3. Stultus miseretur contentioibus, 161, 1.
— 25. Et incurva super eos forniciem, 148, 1.
xxi, 10. Vir, qui erraverat a via doctrinæ, in cuncta gigan-
tria commorabitur, 220, 1.
xxii, 11. Propinquus pupillorum fortis est, 93, 1.
xxii, 11. Totum spiritum suum proferit stultus, sapientis
reservat in posterum, 76, 1.
xxii, 15. Sanguisue due filii, dicentes : Affer, affer, 173, 1.

EX ECCLESIASTE.

Cap. i, vers. 2. Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, 190, 2.
x, 19. Pecunia obediunt omnia, 99, 2.
xii, 6. Antequam conteratur hydra super fontem, et con-
tingatur rotâ super cisternam, 147, 1.
— 13. Deum time, et mandata ejus observa : hoc est enim
omnis homo, 14, 1.

EX LIBRO CANTICORUM.

Cap. i, vers. 4. Nigra sum, sed formosa, sicut tabora-
cula Cedar, sicut pellis Salomonis, 476, 1.
— 8. Equitatu meo in curribus Pharaonis assimilavi te, 449, 2.
ix, 8. Labia tua sicut vitta coccinea, 89, 1.
— 9. Vulnerasti cor meum, soror mea, sponsa, 81, 1.
vi, 9. Quia est ista, qui progreditur quasi aurora consum-
gens, pulchra ut luna, electa ut sol, 200, 2.

EX LIBRO SAPIENTIE.

Cap. iv, vers. 12. Fascinatio nugacitatis obscurat bona, etc.,
517, 1.
v, 17. Dextera sua teget eos, et brachio sancto suo defen-
dit illos, 449, 2.
xi, 1. Feliciter direxit opera eorum in manus prophetæ
sancti, 641, 1.
xi, 11. Postulaverunt escas epulacionis, 202, 2.

EX ECCLESIASTICO.

Cap. i, vers. 28. Qui sine timore est, non poterit justificari,
77, 1.
iv, 1. Fili cleemosynam pauperis ne defradare, 778, 1.
vii, 16. Noli velle mendiri omnem mendacium, 191, 1.
xi, 3. Initium dulcoris habet fructus illius, 71, 1.
xii, 23. Venatio leonis, onager in cremo, sic et pascua
divitiae sunt pauperes, 108, 2.
xi, 12. Non dicas : Ille me implavit, 39, 1.
xviii, 18. Datus indiscretum iubescere facit oculos, 38, 2.
xix, 13. Sagitta infixa femori carnis, sic verbum in corde
stulti, 137, 2.
xi, 14 et 15. Datus insipientis non erit utilis tibi : oculi enim
illius septemplices sunt : exigua dabitis, et multa impro-
perabit : et aperte oris illius inflammatio est, 38, 2.
xxix, 23. Initium vita hominis, aqua et panis, 71, 2.
xxxi, 8. Beatus dives, qui inventus est sine macula, 251, 1.
xxxi, 4. Qui interrogationem manifestat, parbit ver-
sum, 341, 1.
xxix, 26. Qui auferit in sudore panem, quasi qui occidit
proximum suum, 204, 2.

EX ISAIA.

Cap. ii, vers. 3. Docebit nos de viis suis, 654, 1.

vii, 12 et 13. Timorem ejus ne timeatis, neque pavetis.
Dominum exercitum ipsum sanctificate, 329, 2.
ix, 16. Qui beatificant populum, seducentes, 680, 4.
xiv, 15. In colum concendam, super astra cali exalabō
solum meum, 445, 1, 2.
xxvii, 10. Manda remanda, expecta reexspecta, 839, 1, 2.
— 21. Alienum opus ejus ab eo, 363, 5.
xxxv, 4. Vir Ariel, Ariel, 370, 1.
lx, 15. Iste asperget gentes multas, 216, 2.

EX JEREMIA.

Cap. u, vers. 34. In aliis tuis inventus est sanguis anima-
rum pauperum, 204, 2.
iv, 2. Et iurabis in veritate, et in iudicio, et in iustitia,
et in 21, 2.
xii, 3. Sanctificas eos ad diem occasionis, 204, 1.
ix, 18. Factus est mihi manus tua quasi mendacium aqua-
rum infidelium, 462, 2.
xxxv, 33. Eritis mili in populum, 611, 2.

EX BARUCH.

Cap. i, vers. 22. Abivimus unusquisque in sensu cordis
nostrî maligni, 623, 2.

EX EZECHIELE.

Cap. xxii, vers. 2. El tu, fili hominis, nonne judicas civi-
tatem sanguinum? 341, 1.
xxiv, 9. Vnde civitati sanguinum, cuius ego grandem faciam
pyram, 356, 2.

EX DANIELE.

Cap. xi, vers. 2. Multi ex iis qui dormierunt, resurgent,
350, 2.

EX PROPHETIS MINORIBUS.

Joel, iii, vers. 21. Mundo sanguinem eorum quem ante
non mundaveram, 356, 2.
Nahum, i, 7. Dominus confortans in die tribulationis,
395, 2.
Sophon, ii, 4. Gens non amabilis, 245, 1.
Malach, i, 6. Si pater ego sum, ubi est honor meus? 39, 2.

EX LIBRIS MACHABÆORUM.

Lib. I, cap. v, vers. 62. Ipsi autem non erant ex semine
virorum illorum, per quos salus facta est in Israel, 551, 2.
Lib. II, cap. iii, 36. Testabatur autem omnibus ea que sub
oculis suis viderat opera magni Del, 510, 2.

EX S. MATTHÆO.

Cap. v, vers. 3. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum
est regnum celorum, 45, 1.
— 84. Ego autem dico vobis, non jurare omnino, 21, 2.
— 36. Neque per caput tuum juraveris, quia non potes
unum capitulum aliquum facere aut sigillum, 312, 1.
vi, 21. Et non nos inducas in tentationem, 20, 1.
— 34. Sufficiat diei malitia sua, 78, 1.
vii, 4. Nolite judicare, ut non judicemini, 168, 2.
xi, 40. Sic erit Filius hominis in corde terra tribus die-
bus, et tribus noctibus, 338, 1.
xvi, 18. Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam,
331, 2.
xvii, 12. Quia Elias jam venit, 588, 2.
xix, 24. Facilius est camelum per foramen acus transire,
quam divitem intrare in regnum celorum, 31, 2.
xxii, 2. Super calcedonem Moses sedecuit, 531, 1.
— 8. Vos autem nolite vocari Rabbi : uuu est enim ma-
gister vester, 135, 1.
xxv, 30. Tunc parabit signum Filii hominis, 467, 2.
— 35. Custom est terra transibunt, 485, 1.
xxv, 23. Inter in gaudium Domini tui, 293, 1.

Cap. ii, vers. 28. Qui pro multis effundetur,

859, 1.

EX S. MARCO.

Cap. xv, vers. 7. Dicite discipulis, et Petro, 612, 1.

EX S. LUCA.

Cap. i, vers. 37. Nea erit impossibile apud Deum omne
verbum, 555, 2.

— 47. Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo,
551, 1.

v, 23. Vae vobis divitibus, quia habebitis consolacionem
vestram, 196, 1.

xii, 35. Nescitis ejus spiritus estis, 587, 1.

xii, 41. Date eleemosynam, et ecce omnia mundâ sunt vo-
bis, 412, 1; 401, 1.

xii, 35. Sint lumbi vestri praecincti, 328, 1.

xvii, 42. Pater, si vis, transfer calicem istum a me : ve-
rum tam non mea voluntas, sed tua fiat, 56, 1.

xvii, 43. Hodie mecum eris in paradise, 338, 1.

xvii, 18. Tu peregrinus es in Jerusalem, et haec ignoras,
803, 4.

EX S. JOANNE.

Cap. i, vers. 1. In principio erat Verbum, 498, 1; 205, 2;

506, 2 et seq.

Ibid. Et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum,
520, 1.

— 4. In ipso vita erat, 518, 1.

Ibid. Et vita erat lux dominum, 522, 1.

— 9. Erat lux vera, 540, 2.

— 14. Verbum caro factum est, 545, 1.

— 18. Deum nomen videt unquam : unigenitus Filius, qui
est in sinu Patri, ipse enarravit, 546, 1, 2.

— 20. Confessus est, et non negavit, 559, 2.

iii, 8. Spiritus ubi vult spirit, et vocem : ejus audis, sed
nescis unde veniat, aut quo vadat, 556, 1.

v, 25. Venit hora, et nunc est, quando, etc., 549, 2.

vi, 51. Ego sum panis vivus, qui de celo descendit, 540, 2.

vii, 44. Ille in tempore non stetit, 536, 1.

xii, 14. Ego sum lumen vestrum, 593, 2.

xi, 8. In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plu-
rimum afflari, 531, 1.

— 12. Ut diligatis in vicem, sicut dilexi vos, 572, 2.

xv, 9. Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti
mihi, 547, 1.

xi, 27. Et ex illa hora accepit eam discipulus in san-
cto, 501, 1.

— 30. Consummatum est, 62, 1.

xi, 15. Domine, si tu sustulisti eum, 540, 1.

EX ACTIS APOSTOLORUM.

Cap. ii, vers. 17. Efundam de Spiritu meo, 512, 1.

vii, 9. Dicens se esse atque, 72, 1.

EX EPISTOLA AD ROMANOS.

Cap. v, vers. 3 et 4. Scientes quod tribulatio patientiam
operator, patientiam autem probationem, 24, 1.

vii, 19. Non enim quod volo bonum, hoc facio : sed quod
nolo malum, hoc ago, 538, 2.

— 20. Si quod nolo, illud facio : jam non ego operor il-
lud, sed quod habitat in me peccatum, 57, 1.

vii, 29. Quos prescrivit et prædestinavit conformes fieri
imaginis Filii sui, 28, 2.

xii, 8. Qui tribuit, tribuat in simplicitate, 35, 2.
xv, 23. Omne quod non est ex fide, peccatum est, 28, 1.
xv, 16. Sanctissimum Evangelium Dei, 94, 4.
xv, 23. Salutat vos Catus hospes meus, et universa Eccle-
sia, 610, 4.

EX I AD CORINTHIOS.

Cap. xii, vers. 12. Videamus nunc per speculum in æni-
mate ; tunc autem facie ad faciem, 84, 2.
— 13. Major horum est charitas, 433, 1.
xv, 7. Deinde viuis est Jacobo, 10, 2.
— 45. Factus est primus homo in animam viventem, no-
vissimus Adam in spiritum vivificantem, 335, 1.

EX II AD CORINTHIOS.

Cap. iii, vers. 7. Quod si ministerio mortis fuit in glo-
ria, etc., 235, 1.
v, 21. Eum qui non norerat peccatum, pro nobis pec-
catum fecit, 547, 1.
ix, 21. Justitia ejus manet in sacrum scutum, 405, 1.
vii, 2. Aliissima paupertas eorum abundavit in divitis
simplicitatis eorum, 35, 2.
vii, 11. Ut in omnibus locupletat abundet in omnem
simplicitatem, 161d.

EX EPISTOLA AD GALATAS.

Cap. ii, vers. 11. Quoniam reprehensibilis erat, 317, 2.
EX EPISTOLA AD EPRESIOS.

Cap. ii, vers. 6. Concessus erat, et considerare nos fecit in
entesibus, 22, 1, 2.

v, 18. Nolite inebriari vino, in quo est luxuria, 459, 1.

— 26. Per lavacrum aquæ in verbo vite, 271, 2.

EX EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

Cap. i, vers. 5. Hoc sentite in vobis, quod et in Christo
Iesu, qui cum in forma Dei esset, etc., 343, 2.

EX EPISTOLA AD COLOSSENSES.

Cap. i, vers. 15. Qui est primogenitus omnis creature,
71, 2.

EX PRIMA AD TIMOTHEUM.

Cap. v, vers. 17. Qui bene præsumit presbyteri, duplice
honore digni habeantur, 587, 1.

EX EPITOLA AD HEBREOS.

Cap. i, vers. 22. Aspersi corda a conscientia mala, 210, 2.

xi, 21. Fides Rhabi meretrice non perit cum incredulî,
expieci exploratores cum pace, 131, 1.

xii, 8. Ergo adulteri, et non filii estis, 475, 2.

EX EPITOLA I PETRI.

Cap. iv, vers. 17. Quoniam tempus est ut incipiat judi-
cium a domo Dei, 376, 4.

EX APOCALYPSI S. JOANNIS.

Cap. iii, vers. 3. Veniam ad te tanquam fur, et nescies
qua hora veniam ad te, 482, 1.

— 44. Qui est principium creature Dei, 71, 2.

xii, 8. Neque locus inventus est eorum amplius in celo,
251, 1.

xvi, 15. Ecce venio sicut fur, 483, 1.